नान्येषामिति सिद्धम् ॥ अनेनैव न्यायेन तुल्यप्रमाणानामेव सत्त्राणि प्राप्नुवन्ति न भिन्नप्रमाणानां दीर्घह्रस्वानाम् । कुतः एवं हि श्रूयते यजमानेन संमितौदुम्बरी[1] कार्येति यजमानेनोर्ध्वबाहुप्रपदोच्छ्रितेन[2] समस्थितेन वा द्विपुरुषाऽ रज्जुं मित्वेति (१६. ७. ३२.-८. १.) · तत्र येन यजमानेन[3] संमितौदुम्बरी न क्रियते अग्निक्षेत्रसाधनार्था रज्जुर्वा येन संमिता न क्रियते तस्य वैगुण्यं भवतीत्येवमाशङ्क्याह ·

न परार्थत्वात् ॥ १५ ॥ तुल्यप्रमाणानामेव सत्त्रेऽधिकारो भविष्यतीति यदाशङ्कितम् तन्न । कुतः परार्थत्वात् परार्थो ह्यत्र यजमानः औदुम्बर्यादिमानार्थो गुणभूतः · अतो येन केनचिद्यजमानेन संमिता सती यजमानप्रमाणा भवत्येवेति भिन्नप्रमाणानामप्यधिकार इति सिद्धम् · अतः शालाग्निखरेष्टकायूपादिप्रमाणानि यस्य कस्यचिद्यजमानस्यारत्न्यादिना कार्याणि ॥ नन्वेवमग्नीनामपि परार्थत्वाद्यस्य कस्यचिदग्निषु साधितं कर्म सर्वेषां फलसाधकं भविष्यतीत्यनाहिताग्नीनामप्यधिकारः सत्त्रेषु भवतीति प्राप्तऽउच्यते । दर्शपूर्णमासाभ्यामिष्ट्वा सोमेन यजेतेत्यस्य प्रकृतितः प्राप्तेर्य एतेनानिष्ट्वेति वचनादकृतदर्शपूर्णमासज्योतिष्टोमानामनाहिताग्नीनां नास्ति सत्त्रेष्वधिकारः · तथाग्नयोऽप्याधानगतात्मनेपदादनाधातॄणां[4] न कार्यसिद्धौ पर्याप्नुवन्तीत्यनाहिताग्नीनामनधिकारः · आदधीतेत्यात्मनेपदाद्धि आधातुरेवाधानफलेन भवितव्यम् · कर्मयोग्यता चाग्नीनां तत्फलम् अतोऽन्येनाहिता अन्यस्य कर्म न साधयन्ति · यजमानेन संमितौदुम्बरी कार्येति तु शास्त्रार्थो येन केनचिदपि प्रयोगगतेन यजमानेन[5] सम्पाद्यतऽइति वैषम्यम् ॥ ननु तर्हि जुह्वादिपात्रेषु कथम् तानि किं यस्य कस्यचिद्यजमानस्य सम्बन्धीनि सत्त्रऽउपादेयानि अथवा साधारणान्यन्यान्येवेति । तत्राग्निवदात्मनेपदकृतविशेषविरोधाभावात्प्रमाणवद्यस्य कस्यापि पात्राण्युपादेयानीति प्राप्तऽउच्यते । सत्यम् अयं विरोधो नास्ति · तथापि आहिताग्निमग्निभिर्दहन्ति[6] यज्ञपात्रैश्चेति तथा

---

१) °नेनडुसं° २. २) °बाप्रप° २. °बाहौप्रप° २. ३) येनायमानेन २. ४) °पदावदना° २. ५) Thus (but प्रकृतप्रयोग°) the Çâstradîp. at Jaim. ६. ६. २५. °चिदपि प्रयानगगतेन यजमाने २. ६) Thus Çâstradîp. at ६. ६. ३१. अनाहि° २.